

РОЗВИТОК МЕДІАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ SOFT-SKILLS МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Козич І. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Професійна діяльність викладача закладу вищої освіти вимагає умінь та навичок долати конфліктні ситуації й розв'язувати конфлікти в процесі виконання поставлених завдань, функцій та обов'язків.

Сучасні вимоги до вищої освіти, зміни в інформаційних технологіях та зростання доступності інформації, разом зі змінами в суспільному житті, що потребують наявності широкого спектру знань та компетенцій у сучасних фахівців, а також здатності швидко адаптуватися до умов, що змінюються, вимагають від сучасних ЗВО забезпечення освітнього процесу високої якості, з орієнтацією його на поєднання традицій та інновацій в освіті та формування якісного фахівця для сучасного ринку праці.

Потреба України в механізмах медіації збільшується з урахуванням викликів сьогодення, які в більшій мірі стосуються політичного, економічного, соціально-демографічного життя суспільств, і не оминають таку важливу сферу як освіта. Життєві виклики сьогодення формують вимоги до професійних компетентностей. Окрім знань і вмінь навчати інших, сучасний педагог має володіти цілим набором softskills («м'яких» навичок), які сприятимуть налагодженню комунікації в колективі, створення команди однодумців, креативно вирішувати поставлені завдання, бути ініціативним, критично мислячим, медіаграмотним тощо.

Розвиток медіативної компетентності майбутнього викладача зовсім включає до себе багато аспектів як-от формування soft skills. Медіативна компетентність є складовою системи soft skills майбутніх викладачів зовсім, оскільки медіація забезпечує мовну взаємодію між двома або більше співрозмовниками, коли пряме спілкування між ними неможливе через певні обставини.

Медіативна компетентність включає: розуміння природи суперечностей і конфліктів між людьми; формування конструктивного

відношення до конфліктів; володіння навиками неконфліктного спілкування у важких ситуаціях; уміння оцінювати і пояснювати виникаючі проблемні ситуації; наявність навиків врегулювання конфліктними явищами; уміння розвивати конструктивне начало виникаючих конфліктів; уміння передбачати можливі наслідки конфліктів; уміння конструктивно регулювати суперечності і конфлікти; наявність навиків усунення негативних наслідків конфліктів [1, с. 52].

Компетентність, за ствердженнями більшості вчених (Н. Бібік, Л. Даниленко, С. Вітвицька, Л. Маслак та ін.), – це рівень знань, вмінь та особистих якостей осіб певного соціально-професійного статусу, характеризує міру відповідності знань, вмінь, розуміння тощо реальному рівню складності виконуваних завдань та відображає ступінь усвідомлення себе як фахівця, представника певної професійної групи (Антонова, & Маслак, 2011; Бібік, 2004; Вітвицька, 2011; та ін.).

Медіативна компетентність входить до структури професійної компетентності поряд із такими видами професійної компетентності як-от: спеціальна, соціальна, особова; соціально-психологічна, така, що складається з комунікативної, перцептивної (когнітивною) компетентності, конфліктологічна компетентність. Однак досліджень з питань розвитку і формування медіативної компетентності майбутнього викладача зовсім недостатньо, особливо як складової soft-skills.

Аналізуючи сучасні українські педагогічні словники, ми не знаходимо визначення «м'яких» навичок. Проте сам термін «прижився» в педагогічному середовищі й багато хто ним не лише керується в роботі, а й намагається розвивати на практиці.

Насправді, це словосполучення прийшло до нас із європейських і світових практик, й означає набір соціально-комунікативних навичок, які дозволяють людині вільно адаптуватися в конкретній ситуації, вирішувати поставлені завдання, бути успішною. «Soft skills» – «м'які, соціальні та навички успішності» охоплюють навички комунікації, лідерство, креативність гнучкість (адаптивність), відповідальність, уміння працювати в критичних умовах, уміння працювати з інформацією, стресостійкість, уміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, керувати своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити. «М'які» навички, або особистісні навички, важче виміряти, але вони не менш важливі, ніж технічні навички.

До особистісних навичок належать:

- організаційні (тайм-менеджмент, управління фінансами й організація простору);
- комунікативні (управління конфліктами, командування, нетворкінг, уміння спілкуватись);
- життєві (стресостійкість, гнучкість, адаптивність і емоційна стабільність, емпатія);

- когнітивні й інформаційні (креативність, логіка, менеджмент знань та інформації);
- мовні (володіння рідною й іноземними мовами);
- технічні й медіа (медіаграмотність, письменницькі навички).

На думку Тюріної В.О. Soft skills або гнучкі вміння і навички – це «комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які є важливими для кар'єри і детермінують успішне виконання професійних обов'язків, високу ефективність праці і не пов'язані з конкретною предметною галуззю, тобто є наскрізними» [2, с. 26].

Розглянемо, яким чином soft skills, необхідні для розвитку медіативної компетентності майбутнього викладача зво. Здатність працювати в команді є надзвичайно важливим умінням. Його формуванню сприяють такі методи активного навчання як тренінги, рольові або ділові ігри. Розвиток цієї навички набуває великої актуальності в умовах дистанційного навчання, коли здобувачі є роз'єднаними та не мають можливості набути відповідних соціальних навичок. Роботу в команді в такому разі можна реалізувати за допомогою створення груп у месенджерах або соцмережах. Працюючи в команді, здобувач набуває соціальних навичок, необхідних йому для успішної комунікації з людьми, що мають різні психологічні характеристики, що може в перспективі допомогти у вирішенні спору.

Важливим для майбутнього викладача зво є і вміння працювати з інформацією. Зважаючи на засилля цифрового контенту, розрахованого на максимальне спрощення споживання, й уникнення змістовного аналізу, формування цієї навички є провідним завданням для викладачів. Вміння працювати з інформацією розвивається під час роботи з текстами, їх аналізом. Для майбутнього викладача навичка якісної роботи з інформацією стане у нагоді під час ознайомлення з конкретною справою, виділенням її суттєвих аспектів.

Різноманітність виникаючих конфліктних ситуацій на всіх рівнях професійної діяльності може викликати у майбутнього викладача зво конфліктофобію. Оптимізувати конфліктну поведінку дозволяють знання по теорії і практиці конфлікту: структура і динаміка конфліктної ситуації, конфлікту; типологія і види виробничих конфліктних ситуацій, конфліктів; типологія опонентів і “важких” людей; мотивація конфлікту; об'єктивні і суб'єктивні конфліктогени; конфліктогенність (саногенне мислення, знання про природу конфліктних емоцій, ціннісні орієнтації); форми конфлікту; активні і пасивні конфліктні стратегії; стилі конфліктної поведінки і їх застосовність в різних ситуаціях; способи і прийоми вирішення конфліктних ситуацій і конфліктів; поняття стресу [3, с. 63].

Таким чином, медіативна компетентність визначається як інтегральна характеристика суб'єктивної сторони професійної праці викладача

зво, його якість як суб'єкта праці, поєднання психічних властивостей; психічний стан, що дозволяє діяти самостійно і відповідально, здатність виконувати певні трудові функції в ситуаціях міжособистісного конфлікту з суб'єктами професійної діяльності.

Література:

1. Вітвицька, С. С. (2011). Компетентнісний та професіографічний підходи до побудови професіограми магістра освіти. *Вісник Житомирського державного університету. (Педагогічні науки)*. 57. 52–58.

2. Тюріна В. О. Стрес-менеджмент як визначальне професійно значуще уміння майбутнього працівника поліції. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 берез. 2022 р.). Харків : ХНУВС, 2022. С. 25–27.

3. Ларіна Н. Інституційні засади формування медіаційної компетентності публічних службовців в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2022. Том 10. № 6. С. 61–69.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-380-7-11>

GAMIFYING FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Nikitina I. P.

*Senior Lecturer at the Department of International Relations
and Social and Humanitarian Disciplines,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

Different types of learning activities contribute to different perceptions and memorization of material. Such types of educational work as lectures, reading, audio-visualization and demonstration are passive forms of learning and have low rates of memorizing information. While discussion, practice, teaching others and using new material in real situations are active forms of learning and will contribute to the development of competencies. The perception and memorization of information when presenting material with gamification elements is equated to the assimilation of information applied in practice or even through use in real life.

Gamification is the use of game practices and mechanisms in a non-game context to engage users in solving problems [1]. Compatible actions to achieve the goals, virtuality and countdown (completing a task in a limited